

Универзитетски професор Миодраг Зец оценио је, гостујући у емисији Прессинг, говорећи о најављеној плати од 900 евра да је "све могуће, али под неким условима". "Словенија, која је 10 година транзицију финансирала тако што је обарала вредност толара да заузме околину, да има експорт, и заузела је Србију. Словенци инвестирају у Србију, ми не инвестирамо горе. Или на пример Кина, колико је пута свет притискао Кину да ревалвира јуан, а она неће, а ми радимо управо супротно", рекао је он.

Говорећи о плану "Србија 2025", Зец каже да ту постоје најмање два питања.

"Ако је то могуће, зашто се није већ дешавало, а с друге стране, ако говорите о инвестицијама, одакле је тај новац и чији је то новац. Нажалост, то питање није познато. Друго, да ли су те инвестиције из дуга или из објективног вишка. Зашто ми морамо узти иневстиције од некога, зашто Немац има вишак, а ми имамо мањак", каже Зец.

Истиче да је овде питање акумулације, као и да то није питање од јуче.

"Социјализам је имао хиљаде инвестиционих планова, али није имао механизам, онда се тај систем временом урушио", каже он.

Како је рекао, то је једна политичка порука.

"Није одговорено на питање шта држава треба да инвестира, чијих пара и у које пројекте. Читав низ питања је отворен, правите школу, а нема деце", каже он.

Према његовим речима, у нашој традицији је страшно много промашених инвестиција.

"Хиљаде је погрешних инвестиција, зато треба врло рестриктивно јавне инвестиције третирати, сваки појединачни пројекат има читав низ проблема. Не бавим се ванвременским и врло високим способностима нашег председника, што он можда и има, али овде је реч о јавном новцу, мора да буде јасно на шта се троши јавни новац. То не може бити одлука једног човека", сматра гост Прессинга.

Истиче да привредни систем и друштвени систем чине једну нацију великом и једно друштво великим.

"Народи који не схватају значај организације, институција, система, процедура, најчешће таворе на маргинама историје и на маргинама успешних друштава", каже он.

Говорећи о најављеној плати од 900 евра, Зеџ каже да је "све могуће, али под неким условима".

"У условима високе инфлације, у условима страховите апрецијације курса, што ми имамо, јер ми овде радимо потпуно супротно што су радиле многе земље, јер су се овде сложили интереси Владе која жели да економске резултате учини што бољим па зато апресира динар у односу на евро, и страних инвеститора којих се то уопште не тиче, овде су стране инвестиције дорадни послови. Он доноси своје

полупроизоде, овде ангажује радну снагу, уз субвенције, овде им даје 200 евра, он је потпуно индиферентан према курсу, али онај ко има пуни производ овде, он је тотално хендикепиран", каже он.

Додаје да су "све земље које су се спасавале и повећавале своју позицију у међународној подели рада ишле обрнуто".

"Словенија, која је 10 година транзицију финансирала тако што је обарала вредност толара да заузме околину, да има експорт, и заузела је Србију. Словенци инвестирају у Србију, ми не инвестирамо горе. Или на пример Кина, колико је пута свет притискао Кину да ревалвира јуан, а она неће, а ми радимо управо супротно", каже он.

Према његовим речима, свака ствар у економији је вишезначна.

"Проблем у нашем јавном животу је што ви не можете никада и немате прилику да о било којој економској величини поставите читав низ питања - раст, али шта расте, раст, али колико кошта раст... Видите да смо ми купци туђе робе, дистрибутери туђе робе, немамо пун производ рада. Ако се то тако настави, то нема потребе ни за каквом школом, то су обуке од 15 дана", каже, додајући да је то проблем једног друштва.

Како је рекао, важно је да је систем постављен да свакоме као индивидуи да шансу да максимизира своје способности, креативне, разне...

"Свако ће успети ако максимизира потенцијал који има. Ви ову земљу третираете да ми вашу робу купујемо на акцији пред истек рока, а ви наш људски потенцијал купујете такође на акцији. Свако појединачно максимизира своје способности", каже он.

Према његовом мишљењу, уређена друштва имају сензоре.

"Правимо друштво да нема никаквих сензора, ми управљамо друштвом ручно, експериментишемо ин виво, не уздамо се у процедуре, то је проблем. Људи овде процедуру сматрају као сметњу, а процедура, ако је смислена, она је страшно јака алатка да не погрешеш", каже гост Н1.

Гост Прессинга сматра да су "цене појеле плате".

"Са 500 евра не можеш баш много тога да урадиш, инфостан је отишао преко 100 евра... Проблем је код нас, рачуна се просечна плата, а не рачуна се колико људи живи од те плате, колико је по појединцу плата, а колико по члану породице", каже он.

Каже да део добростојеће класе унутар земље има уштеђевину у еврима, али да она постаје све мања.

"Цене ће појести уштеђевине, цене ће појести плате. Колико може просечна плата да купи бензина у Србији, а колико у Словенији. Пут је ка ценама", каже он.

"Друштво пропада оног момента кад му се распадну две капиталне институције - школа и црква"

Осврћући се на ситуацију у вези са докторатом министра финансија Сенише Малог, Зеџ каже да се лично "чуди да је Сениша Мали то себи дозволио".

"Мислим да је он један од министара који није човек без знања, он је просто био крупан, па се то појавило", каже он.

Истиче да у овој земљи имамо мали број институција за које се можемо ухватити да нешто представљају, а то је Београдски универзитет.

"Ти си сада упрегао све силе да то мало дигнитета који има БУ, да ти то развалиш, е то ја не могу да схватим. Да једно друштво нема однос, па Миланковић је ту предавао, па по њему се на месецу нешто зове. Једно друштво пропада оног момента кад му се распадне две капиталне институције - школа и црква", каже он.

Како каже, када је студирао, то је било другачије.

"Ти си имао нето прилив капитала, Србија је била мала Америка. Почетком века Србија је била највеће имиграционо подручје у Европи, а Америка у свету. Америка је то остала, а Србија је данас мигрантска земља", каже он.

Ипак, сматра да људи не одлазе само због економских прилика.

"Друштво је више од економије. Знамо много људи који одлазе, а немају елементарних економских проблема. Међутим, ви да бисте живели у једном друштву, морате имати читав низ других ствари - право на слободу, на јавност, на доступност информација, као елементарно људско право. Ово што ја видим је заптивање свих могућих траса комуникације, немаш могућност да чујеш разне идеје. Сензори за пожар постоје, а овде нико не би смео да каже да гори нешто, док председник не каже да гори", каже он.

О искључивању Н1: То ми није економски јасно, то може бити само у сфери политике

Говорећи о томе што је око 300.000 домаћинстава ускраћено за програм Н1, Зеџ каже да ни он не може да гледа Н1.

"Имам утисак да се лакше развести него се одвезати од ових државних дистрибутера, не видим сврху то што власт ради. Ти купујеш ТВ станице, њихова главна тржишна вредност је што имају клијенте. Сад кад си то купио, ти си то отерао, то може бити само у сфери политике, то ми није економски јасно", каже он.

Према његовим речима, друштво које није засновано на слободи сужава могућност да идентификује развојне факторе.

"Држави је опасно то што ради. Кад буду нестандартни канали, да ти не можеш чути шта каже Зеџ Миодраг, онда ћеш чути да неко прича шта ја кажем, онда ће се то досољавати... Ако неко мисли да је у поседу истине, као што тврди, нека каже", каже он.

Говорећи о политичкој сцени, изборима и бојкоту, каже да је проблем у друштву које нема канале комуникације, када не може да се разговара и полемише, све више се клизи.

"Ја немам политички производ, не продајем ником ништа, како ја сада гледам, ово је као да те неко зове на пијацу, а ти не можеш да уђеш. Без приступа медијима, просто се нема шансе да ти презентујеш шта заступаш, у том смислу мени је потпуно сулуда ситуација. Проблем је што ви имате два модалитета друштва и државе - демократска, правна, либерална, а имате и партијска, релативно ауторитарна. Избори су део институције", каже он.

Како је рекао, постоји могућност доласка на власт институционално, кроз изборе, а постоји и кроз преврат.

"Нажалост, у Србији су много чешћи преврати. Онда уђеш у неки полупревратнички систем, где су избори питање живота и смрти. Политика јесте занимање, али би морао неко ко се бави политиком да има и неко друго занимање. То се све учи у школи, све је то део система вредности, али ми волимо те скраћене процедуре, ту силу", каже он.

Каже да "држава не може ручно да се води".

"Не може, није добро. Мора кроз институције. Кад мене неко пита - где су други - то је као њива, ако није уређена, не може ни да никне. Код нас, уместо да се залива та политичка њива и да цвета што више цветова и да имаш шта изабрати, овде се сипа тоталом, кад се то сипа, онда више ништа не ниче", каже он.

Према његовим речима, ко год је овде дошао на власт, читав свој мандат је трошио на причу "да они пре ништа нису урадили".

"Кад друштво доведете до таквих екстрема, онда не можете максимизирати његове потенцијале", каже.

Зеџ мисли да јесмо друштво у страху.

"Мислим да је страх велики и тај осећај, свако очекује да ће то неко други да реши", рекао је он.

(Н1)